

Quan điểm Hồ Chí Minh về bồi dưỡng nhân tài, vận dụng trong các nhà trường quân đội hiện nay

Ngày nhận bài: 02/06/2026 | Ngày phản biện: 04/06/2026 | Ngày xuất bản: 18/08/2026

Tác giả: Lê Quang Hưng

Tóm tắt: Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn đặc biệt coi trọng vai trò của nhân tài đối với sự phát triển của đất nước. Những quan điểm của Người về bồi dưỡng nhân tài đến nay vẫn giữ nguyên giá trị lý luận và thực tiễn sâu sắc. Trước yêu cầu xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam “cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại”, việc vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về bồi dưỡng nhân tài trong các nhà trường quân đội có ý nghĩa quan trọng nhằm nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo và phát triển nguồn nhân lực quân sự chất lượng cao.

1. Đặt vấn đề

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn coi nhân tài là nguồn lực đặc biệt của quốc gia, giữ vai trò quan trọng đối với sự nghiệp cách mạng, đồng thời Người nhấn mạnh yêu cầu phải thu hút và trọng dụng nhân tài phục vụ Tổ quốc, phục vụ nhân dân. Những quan điểm đó đến nay vẫn giữ nguyên giá trị lý luận và thực tiễn đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ đất nước.

Hiện nay, trước yêu cầu đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa, phát triển kinh tế tri thức, chuyển đổi số và hội nhập quốc tế sâu rộng, vấn đề phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao, thu hút và trọng dụng nhân tài ngày càng trở nên cấp thiết. Văn kiện Đại hội XIV của Đảng tiếp tục khẳng định nhiệm vụ “phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao, trình độ cao; đẩy mạnh thu hút và trọng dụng nhân tài” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2026, tập 1, tr.147).

Đối với Quân đội nhân dân Việt Nam, các nhà trường quân đội giữ vai trò trực tiếp đào tạo đội ngũ cán bộ, góp phần xây dựng quân đội cách mạng, chính quy, tinh nhuệ,

hiện đại. Trước những yêu cầu mới của sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc, đặc biệt là sự phát triển của khoa học công nghệ quân sự, chuyển đổi số và các loại hình tác chiến hiện đại, việc nghiên cứu và vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về bồi dưỡng nhân tài trong các nhà trường quân đội có ý nghĩa quan trọng, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo và phát triển nguồn nhân lực quân sự chất lượng cao đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới.

2. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết dựa trên cơ sở phương pháp luận của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và quan điểm của Đảng Cộng sản Việt Nam về công tác cán bộ và bồi dưỡng nhân tài. Các phương pháp nghiên cứu chủ yếu được sử dụng gồm: phân tích và tổng hợp tài liệu, logic và lịch sử, khái quát hóa và hệ thống hóa, nhằm làm rõ tư tưởng Hồ Chí Minh về bồi dưỡng nhân tài và giá trị vận dụng trong các nhà trường quân đội hiện nay.

3. Kết quả và thảo luận

3.1. Kết quả nghiên cứu

3.1.1. Tư tưởng Hồ Chí Minh về bồi dưỡng nhân tài

Một là, quan điểm Hồ Chí Minh về mục tiêu bồi dưỡng nhân tài.

Theo Hồ Chí Minh, mục tiêu của bồi dưỡng nhân tài trước hết nhằm phục vụ sự nghiệp cách mạng, góp phần thực hiện thắng lợi nhiệm vụ kháng chiến, kiến quốc và phát triển đất nước. Ngay từ những năm đầu xây dựng chính quyền cách mạng, Người đã đặc biệt quan tâm đến việc phát hiện và đào tạo đội ngũ nhân tài để phục vụ công cuộc kiến thiết quốc gia. Trong bài viết "Tìm người tài đức" (1946), Hồ Chí Minh khẳng định: "Kiến thiết cần phải có nhân tài" (Hồ Chí Minh, 2011, tập 4, tr.504). Theo Người, sự phát triển của đất nước không chỉ phụ thuộc vào nguồn lực vật chất mà còn phụ thuộc rất lớn vào việc phát huy trí tuệ, tài năng và sức sáng tạo của con người.

Trong điều kiện đất nước tiến hành đồng thời hai nhiệm vụ kháng chiến và kiến quốc, Hồ Chí Minh càng nhấn mạnh vai trò của công tác bồi dưỡng nhân tài. Người chỉ rõ: "Công cuộc kháng chiến và kiến quốc cần có rất nhiều nhân tài" (Hồ Chí Minh, 2011,

tập 6, tr.166). Nhân tài được xem là lực lượng nòng cốt trong các lĩnh vực chính trị, quân sự, kinh tế, văn hóa, khoa học - kỹ thuật, góp phần tạo nên sức mạnh tổng hợp của quốc gia. Vì vậy, bồi dưỡng nhân tài không đơn thuần nhằm phát triển năng lực cá nhân mà hướng tới mục tiêu cao nhất là phụng sự Tổ quốc, phục vụ nhân dân và thúc đẩy sự phát triển bền vững của đất nước.

Hai là, quan điểm Hồ Chí Minh về chủ thể tham gia bồi dưỡng nhân tài.

Hồ Chí Minh cho rằng bồi dưỡng nhân tài là nhiệm vụ của toàn xã hội, trong đó Đảng, Nhà nước, các cơ sở giáo dục và nhân dân đều có trách nhiệm quan trọng.

Đối với Đảng, Hồ Chí Minh xác định Đảng giữ vai trò lãnh đạo, đề ra chủ trương, đường lối và định hướng chiến lược về phát hiện, đào tạo, sử dụng nhân tài. Người yêu cầu các tổ chức đảng phải khắc phục tư tưởng cục bộ, hẹp hòi trong công tác cán bộ và "Phải trọng nhân tài, trọng cán bộ, trọng mỗi một người có ích cho công việc chung của chúng ta" (Hồ Chí Minh, 2011, tập 5, tr.313).

Đối với Nhà nước, Hồ Chí Minh nhấn mạnh trách nhiệm xây dựng cơ chế, chính sách nhằm phát hiện, thu hút và trọng dụng người tài. Trong bài "Tìm người tài đức", Người khẳng định quyết tâm "trọng dụng những kẻ hiền năng" (Hồ Chí Minh, 2011, tập 4, tr.504), coi đây là điều kiện quan trọng để xây dựng chính quyền của dân, do dân và vì dân.

Đối với các nhà trường, Hồ Chí Minh xem đây là một trong những chủ thể trực tiếp thực hiện nhiệm vụ đào tạo và bồi dưỡng nhân tài. Ngay trong "Chương trình Việt Minh", Người đã chủ trương: "Lập các trường chuyên môn huấn luyện chính trị, quân sự, kỹ thuật để đào tạo các lớp nhân tài" (Hồ Chí Minh, 2011, tập 3, tr.630).

Đối với nhân dân, Hồ Chí Minh luôn đề cao vai trò của quần chúng trong phát hiện, giới thiệu, đánh giá và giúp đỡ nhân tài phát triển. Người khẳng định: "Tổng tuyển cử là một dịp cho toàn thể quốc dân tự do lựa chọn những người có tài, có đức, để gánh vác công việc nước nhà" (Hồ Chí Minh, 2011, tập 4, tr.153).

Ba là, quan điểm Hồ Chí Minh về nội dung bồi dưỡng nhân tài.

Theo Hồ Chí Minh, bồi dưỡng nhân tài là quá trình phát triển toàn diện cả phẩm chất chính trị, đạo đức, tri thức, năng lực chuyên môn và tư duy sáng tạo.

Trước hết, bồi dưỡng nhân tài phải gắn liền với giáo dục phẩm chất chính trị và đạo đức cách mạng. Hồ Chí Minh luôn coi đạo đức là nền tảng của người cán bộ và người tài. Người khẳng định: “Có tài mà không có đức là hỏng” và “Đức phải có trước tài” (Hồ Chí Minh, 2011, tập 12, tr.269). Theo Người, tài năng chỉ thực sự có giá trị khi được định hướng bởi lý tưởng cách mạng và mục tiêu phục vụ nhân dân.

Bên cạnh đó, Hồ Chí Minh đặc biệt coi trọng việc bồi dưỡng tri thức và năng lực chuyên môn. Người chủ trương xây dựng hệ thống giáo dục toàn diện nhằm trang bị cho người học tri thức văn hóa, khoa học, kỹ thuật, chuyên môn nghiệp vụ và năng lực thực hành. Theo Người, nhân tài phải là những người vừa có lý tưởng cách mạng, vừa có trình độ chuyên môn đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong từng giai đoạn lịch sử.

Một nội dung quan trọng khác là bồi dưỡng tư duy sáng tạo và tinh thần đổi mới. Hồ Chí Minh luôn đề cao sáng kiến, cải tiến và khả năng tìm tòi cái mới trong lao động, học tập và công tác. Người cho rằng sáng kiến không phải là đặc quyền của một số ít người mà là khả năng có thể được khơi dậy và phát triển trong mỗi cá nhân thông qua học tập, lao động và thực tiễn cách mạng.

Bốn là, quan điểm Hồ Chí Minh về phương pháp bồi dưỡng nhân tài.

Trong tư tưởng Hồ Chí Minh, bồi dưỡng nhân tài phải được tiến hành bằng nhiều phương pháp khác nhau, trong đó kết hợp chặt chẽ giữa đào tạo trong nhà trường, rèn luyện trong thực tiễn và phát huy tinh thần tự học, tự rèn luyện của mỗi cá nhân.

Trước hết, Hồ Chí Minh đặc biệt coi trọng vai trò của giáo dục và đào tạo trong nhà trường. Người chủ trương xây dựng hệ thống giáo dục mới nhằm đào tạo đội ngũ cán bộ, trí thức và chuyên gia phục vụ cách mạng. Hồ Chí Minh yêu cầu phải “sửa đổi cách dạy cho hợp với sự đào tạo nhân tài kháng chiến và kiến quốc” (Hồ Chí Minh, 2011, tập 5, tr.575), bảo đảm sự thống nhất giữa mục tiêu giáo dục với yêu cầu thực tiễn của đất nước.

Bên cạnh đó, Người cho rằng thực tiễn cách mạng là môi trường cơ bản nhất để phát hiện, rèn luyện và kiểm nghiệm năng lực của con người. Hồ Chí Minh khẳng định: “Lý luận mà không áp dụng vào thực tế là lý luận suông” (Hồ Chí Minh, 2011, tập 5, tr.274). Vì vậy, nhân tài phải được tôi luyện thông qua lao động, công tác, chiến đấu, nghiên cứu khoa học và giải quyết những vấn đề thực tiễn đặt ra từ cuộc sống.

Ngoài ra, Hồ Chí Minh cũng luôn đề cao vai trò tự học, tự rèn luyện và tự hoàn thiện của mỗi cá nhân. Theo Người, không ai có thể trở thành người tài nếu thiếu ý chí phấn đấu, tinh thần học tập suốt đời và khát vọng cống hiến. Quá trình bồi dưỡng nhân tài vì vậy không chỉ là sự tác động từ bên ngoài mà còn là quá trình tự giáo dục, tự phát triển của chính người học.

Như vậy, tư tưởng Hồ Chí Minh về bồi dưỡng nhân tài thể hiện hệ thống quan điểm toàn diện và sâu sắc về mục tiêu, chủ thể, nội dung, phương pháp bồi dưỡng nhân tài đối với sự nghiệp cách mạng. Đây là cơ sở lý luận quan trọng để các nhà trường quân đội vận dụng vào công tác giáo dục, đào tạo, góp phần xây dựng đội ngũ cán bộ quân đội có phẩm chất, năng lực đáp ứng yêu cầu xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới.

3.1.2. Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về bồi dưỡng nhân tài trong các trường sĩ quan quân đội hiện nay

Các trường sĩ quan quân đội có vị trí đặc biệt quan trọng trong hệ thống nhà trường quân đội, là trung tâm đào tạo đội ngũ cán bộ chỉ huy, quản lý cấp phân đội cho Quân đội nhân dân Việt Nam. Chất lượng đào tạo ở các trường sĩ quan không chỉ tác động trực tiếp đến chất lượng đội ngũ cán bộ quân đội mà còn ảnh hưởng đến sức mạnh tổng hợp, trình độ chính quy, hiện đại và khả năng sẵn sàng chiến đấu của toàn quân. Trong bối cảnh cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, chuyển đổi số, trí tuệ nhân tạo, dữ liệu lớn và các loại hình tác chiến mới phát triển mạnh mẽ, yêu cầu đối với đội ngũ cán bộ quân đội ngày càng cao, không chỉ vững vàng về bản lĩnh chính trị mà còn phải có năng lực tư duy chiến lược, khả năng đổi mới sáng tạo, làm chủ khoa học công nghệ quân sự hiện đại và thích ứng nhanh với môi trường tác chiến tương lai. Điều đó đặt ra yêu cầu cấp thiết đối với các trường sĩ quan quân đội trong việc phát hiện, đào tạo, bồi dưỡng và phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao, nhân tài quân sự cho

quân đội. Vì vậy, vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về bồi dưỡng nhân tài vào hoạt động giáo dục, đào tạo ở các trường sĩ quan quân đội hiện nay có ý nghĩa đặc biệt quan trọng cả về lý luận và thực tiễn.

Những năm qua, quán triệt tư tưởng Hồ Chí Minh về bồi dưỡng nhân tài, công tác giáo dục, đào tạo trong các nhà trường quân đội đã có nhiều chuyển biến tích cực. Nghị quyết số 290-NQ/QUTW ngày 07/01/2026 của Quân ủy Trung ương về đột phá phát triển giáo dục và đào tạo trong Quân đội (Nghị quyết số 290-NQ/QUTW), đã chỉ rõ:

Chất lượng đội ngũ nhà giáo, cán bộ quản lý giáo dục được nâng lên; ứng dụng khoa học, công nghệ, chuyển đổi số được quan tâm, đẩy mạnh; công tác phối hợp, hợp tác quốc tế và nghiên cứu khoa học có chuyển biến tích cực.

Những năm gần đây, các nhà trường quân đội đã tích cực đổi mới mục tiêu, chương trình, nội dung và phương pháp đào tạo theo hướng chuẩn hóa, hiện đại hóa, gắn đào tạo với yêu cầu xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại. Nghị quyết đại hội đại biểu Quân đội lần thứ XII cũng đã xác định:

Đầu tư nguồn lực, xây dựng nhà trường thông minh, hiện đại, tiệm cận các cơ sở đào tạo quân sự của các nước tiên tiến, một số nhà trường trở thành trung tâm khoa học công nghệ và đổi mới sáng tạo; phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao.

Đây là định hướng quan trọng nhằm tạo bước chuyển mạnh mẽ trong phát triển nguồn nhân lực quân sự chất lượng cao hiện nay.

Bên cạnh những kết quả đạt được, công tác bồi dưỡng nhân tài trong các nhà trường quân đội vẫn còn bộc lộ một số hạn chế. Theo đánh giá của Nghị quyết số 290-NQ/QUTW: Đội ngũ nhà giáo chất lượng cao còn thiếu, chưa đồng đều giữa các nhà trường, nhất là trình độ ngoại ngữ, kỹ năng số; ứng dụng khoa học, công nghệ, chuyển đổi số chưa đồng. Bên cạnh đó, việc phát hiện, tuyển chọn và bồi dưỡng những cá nhân có phẩm chất, năng lực nổi trội chưa hiệu quả; cơ chế chính sách về sử dụng, đãi ngộ và phát triển nhân tài ở một số lĩnh vực còn bất cập, dẫn đến chưa phát huy hết tiềm năng trí tuệ của đội ngũ cán bộ trẻ trong các nhà trường quân đội.

Những hạn chế trên xuất phát từ nhiều nguyên nhân khác nhau, trong đó có nguyên nhân từ nhận thức của một số cấp ủy, chỉ huy và cơ quan chức năng về vai trò của bồi dưỡng nhân tài chưa thật sự đầy đủ; việc cụ thể hóa chủ trương của Đảng, Quân ủy Trung ương vào thực tiễn giáo dục, đào tạo có mặt còn chậm; cơ chế phối hợp giữa đào tạo, nghiên cứu khoa học và sử dụng cán bộ chưa thật sự chặt chẽ. Đồng thời, trước tác động của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, yêu cầu chuyển đổi số và sự phát triển nhanh chóng của nghệ thuật quân sự hiện đại cũng đặt ra nhiều áp lực mới đối với các nhà trường quân đội trong bồi dưỡng nhân tài.

Để khắc phục những hạn chế trên, góp phần nâng cao hiệu quả vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về bồi dưỡng nhân tài trong các trường sĩ quan quân đội hiện nay, cần triển khai đồng bộ một số giải pháp cơ bản sau:

Thứ nhất, nâng cao nhận thức của các tổ chức, lực lượng về vai trò của nhân tài và công tác bồi dưỡng nhân tài trong các nhà trường quân đội.

Đây là giải pháp có ý nghĩa nền tảng, giữ vai trò định hướng đối với toàn bộ quá trình bồi dưỡng nhân tài trong quân đội. Các cấp ủy, tổ chức đảng, cán bộ chủ trì, cơ quan chức năng trong các nhà trường quân đội cần nhận thức đầy đủ hơn về vị trí, vai trò của nhân tài và công tác bồi dưỡng nhân tài trong chiến lược xây dựng quân đội hiện đại hiện nay. Nghị quyết số 3488-NQ/QUTW ngày 29/01/2025 của Quân ủy Trung ương về đột phá phát triển khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số trong Quân đội (Nghị quyết số 3488-NQ/QUTW), cũng đã khẳng định “nhân tố con người là chủ thể quyết định sự đột phá, phát triển, có cơ chế chính sách vượt trội để thu hút, trọng dụng nhân tài”. Do đó, bồi dưỡng nhân tài không chỉ là nhiệm vụ của ngành giáo dục - đào tạo quân đội mà phải trở thành trách nhiệm chung của toàn bộ hệ thống lãnh đạo, chỉ huy và các tổ chức trong nhà trường.

Trên cơ sở đó, cần tiếp tục quán triệt sâu sắc các nghị quyết, chiến lược của Đảng, Quân ủy Trung ương về phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao, nhất là Nghị quyết Đại hội XIV của Đảng; Nghị quyết Đại hội Đảng bộ Quân đội lần thứ XII; đặc biệt là Nghị quyết số 290-NQ/QUTW. Các nghị quyết này đều nhấn mạnh yêu cầu xây dựng đội ngũ cán bộ quân đội có phẩm chất chính trị vững vàng, trình độ chuyên môn cao, năng lực đổi mới sáng tạo, khả năng làm chủ khoa học công nghệ quân sự hiện đại.

Đồng thời, cần khắc phục nhận thức giản đơn cho rằng bồi dưỡng nhân tài chỉ tập trung vào một số cá nhân xuất sắc, mà phải được nhìn nhận là quá trình tạo dựng môi trường để mọi cán bộ, giảng viên, học viên, nhân viên, chiến sĩ trong các nhà trường quân đội có điều kiện phát triển tối đa năng lực, sở trường và khát vọng cống hiến.

Thứ hai, đổi mới nội dung, chương trình và phương pháp giáo dục đào tạo theo hướng hiện đại nhằm bồi dưỡng nhân tài hiệu quả.

Đổi mới giáo dục, đào tạo là yêu cầu tất yếu nhằm đáp ứng yêu cầu xây dựng quân đội hiện đại trong bối cảnh cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư phát triển mạnh mẽ. Các nhà trường quân đội cần tiếp tục rà soát, điều chỉnh chương trình đào tạo theo hướng chuẩn hóa, hiện đại hóa, giảm nội dung trùng lặp, tăng cường kiến thức thực tiễn, kỹ năng tư duy chiến lược, năng lực đổi mới sáng tạo và khả năng thích ứng với môi trường tác chiến hiện đại. Nội dung đào tạo không chỉ dừng ở trang bị tri thức quân sự truyền thống mà cần chú trọng các lĩnh vực mới như ứng dụng trí tuệ nhân tạo, khai thác dữ liệu lớn trong quản lý giáo dục, quản trị nhà trường, đánh giá năng lực học viên, trong quản lý, kiểm tra, đánh giá kết quả học tập.

Cùng với đổi mới nội dung, cần tiếp tục đổi mới mạnh mẽ phương pháp giảng dạy theo hướng lấy người học làm trung tâm, phát huy tư duy độc lập, khả năng nghiên cứu và giải quyết vấn đề thực tiễn của học viên. Nghị quyết số 290-NQ/QUTW đã chỉ rõ các nhà trường quân đội cần tăng cường:

Triển khai thí điểm và nhân rộng các mô hình 'sư phạm thông minh', 'giáo viên số', 'học viên số', 'mô phỏng tác chiến bằng trí tuệ nhân tạo', 'hệ thống hỗ trợ ra quyết định dựa trên AI',... phục vụ đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao, tài năng quân sự.

Đây không chỉ là yêu cầu của chuyển đổi số giáo dục quân sự mà còn là điều kiện quan trọng để phát hiện những cá nhân có tư duy nổi trội, năng lực nghiên cứu và khả năng sáng tạo. Vì vậy, đổi mới giáo dục đào tạo phải hướng tới hình thành hệ sinh thái phát triển nhân tài ngay trong quá trình đào tạo ở nhà trường quân đội.

Thứ ba, xây dựng và phát triển đội ngũ giảng viên, chuyên gia đáp ứng yêu cầu bồi dưỡng nhân tài trong các trường sĩ quan quân đội.

Chất lượng đội ngũ giảng viên có ảnh hưởng trực tiếp đến chất lượng giáo dục, đào tạo cũng như khả năng phát hiện, bồi dưỡng và phát triển tài năng của người học. Vì vậy, các trường sĩ quan quân đội cần đặc biệt quan tâm xây dựng đội ngũ giảng viên, chuyên gia có phẩm chất chính trị vững vàng, trình độ chuyên môn sâu, năng lực sư phạm tốt, khả năng nghiên cứu khoa học và năng lực thích ứng với môi trường giáo dục số.

Các trường sĩ quan quân đội cần tiếp tục nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên cơ hữu thông qua đào tạo, bồi dưỡng chuyên môn, ngoại ngữ, kỹ năng số, phương pháp giảng dạy hiện đại và năng lực nghiên cứu khoa học. Trong bối cảnh chuyển đổi số và đổi mới giáo dục hiện nay, đội ngũ giảng viên, chuyên gia không chỉ cần làm chủ tri thức chuyên ngành mà còn phải có khả năng khai thác hiệu quả các nền tảng công nghệ số, trí tuệ nhân tạo và các phương thức dạy học hiện đại nhằm phát huy tính tích cực, chủ động và sáng tạo của người học.

Bên cạnh đó, cần mở rộng việc mời các nhà khoa học, chuyên gia đầu ngành, cán bộ thực tiễn có nhiều kinh nghiệm trong và ngoài quân đội tham gia giảng dạy, báo cáo chuyên đề, hướng dẫn nghiên cứu khoa học và trao đổi học thuật. Đồng thời, cần đẩy mạnh hợp tác, liên kết đào tạo và nghiên cứu khoa học với các cơ sở giáo dục, viện nghiên cứu có uy tín trong và ngoài nước nhằm tiếp cận những thành tựu mới của khoa học quân sự, khoa học giáo dục và khoa học công nghệ hiện đại.

Thứ tư, xây dựng môi trường học thuật, nghiên cứu khoa học và văn hóa quân sự thuận lợi để nhân tài phát huy năng lực.

Theo Hồ Chí Minh, nhân tài chỉ có thể phát triển khi được hoạt động trong môi trường dân chủ, đoàn kết, tôn trọng và khuyến khích sáng tạo. Vì vậy, các nhà trường quân đội cần chú trọng xây dựng môi trường giáo dục quân sự chính quy, chuẩn mực, hiện đại nhưng đồng thời phải tạo không gian học thuật cởi mở, thúc đẩy tinh thần nghiên cứu khoa học và đổi mới sáng tạo. Đây là một trong những yêu cầu quan trọng được Quân ủy Trung ương xác định trong quá trình xây dựng "nhà trường thông minh", "môi trường số" và phát triển văn hóa số trong quân đội hiện nay.

Các nhà trường cần quan tâm đầu tư đồng bộ cơ sở vật chất, phòng thí nghiệm, thao trường mô phỏng, hệ thống học liệu số và trung tâm nghiên cứu phục vụ giảng dạy,

học tập và nghiên cứu khoa học. Đồng thời, cần tạo điều kiện để cán bộ, học viên, nhân viên, chiến sĩ tham gia các đề tài nghiên cứu khoa học; các diễn đàn học thuật, hội thảo khoa học trong và ngoài quân đội; tăng cường hợp tác giữa nhà trường với đơn vị chiến đấu, viện nghiên cứu và cơ sở đào tạo ngoài quân đội. Bên cạnh đó, cần xây dựng môi trường văn hóa quân sự lành mạnh, dân chủ, đề cao tinh thần học tập suốt đời, khuyến khích tranh luận khoa học, tôn trọng ý tưởng mới và bảo vệ tư duy sáng tạo.

Thứ năm, thực hiện tốt công tác sử dụng, đãi ngộ và tạo điều kiện phát triển đối với nhân tài.

Theo Hồ Chí Minh, bồi dưỡng nhân tài phải gắn liền với sử dụng đúng người, đúng việc và tạo điều kiện để họ phát huy tối đa năng lực. Quan điểm này có ý nghĩa đặc biệt quan trọng đối với công tác cán bộ trong quân đội hiện nay. Thực tế cho thấy, nếu thiếu cơ chế sử dụng phù hợp thì việc đào tạo, bồi dưỡng nhân tài sẽ khó đạt hiệu quả bền vững, thậm chí có thể dẫn đến tình trạng lãng phí chất xám.

Vì vậy, các nhà trường quân đội cần đổi mới công tác đánh giá, quy hoạch, sử dụng cán bộ, học viên, nhân viên, chiến sĩ theo hướng thực chất, công khai, khách quan, dựa trên năng lực thực tiễn và kết quả cống hiến. Nghị quyết số 3488-NQ/QUTW đã khẳng định cần:

Ban hành cơ chế chính sách vượt trội để thu hút, trọng dụng, bảo vệ các nhà khoa học đầu ngành, các chuyên gia, các 'tổng công trình sư' trong và ngoài nước có trình độ cao trên các lĩnh vực ưu tiên.

Cùng với đó, cần có chính sách khuyến khích phù hợp như hỗ trợ nghiên cứu khoa học, đào tạo sau đại học, tham gia các chương trình hợp tác quốc tế, tạo điều kiện học tập ở các cơ sở đào tạo tiên tiến trong và ngoài quân đội. Trong bối cảnh cạnh tranh nguồn nhân lực chất lượng cao ngày càng gay gắt hiện nay, việc xây dựng cơ chế đãi ngộ hợp lý, tạo môi trường làm việc thuận lợi và cơ hội phát triển nghề nghiệp rõ ràng sẽ góp phần giữ chân và phát huy hiệu quả đội ngũ nhân tài trong quân đội.

Thứ năm, kết hợp chặt chẽ giữa bồi dưỡng nhân tài với thực tiễn huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu và xây dựng quân đội hiện đại.

Một trong những nguyên tắc xuyên suốt trong tư tưởng Hồ Chí Minh là đào tạo cán bộ phải gắn liền với thực tiễn cách mạng. Người cho rằng năng lực của con người chỉ thực sự được khẳng định và phát triển thông qua hoạt động thực tiễn. Vì vậy, việc bồi dưỡng nhân tài trong các nhà trường quân đội hiện nay phải gắn chặt với nhiệm vụ huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu và xây dựng quân đội hiện đại.

Các nhà trường cần tăng cường tổ chức cho cán bộ, học viên đi thực tế tại đơn vị chiến đấu, tham gia diễn tập, huấn luyện dã ngoại, luyện tập hiệp đồng quân binh chủng và các nhiệm vụ thực tiễn khác. Đồng thời, cần đẩy mạnh mô hình liên kết giữa nhà trường với đơn vị, đưa thực tiễn chiến đấu, huấn luyện và quản lý bộ đội vào quá trình giảng dạy. Thông qua thực tiễn, học viên không chỉ được củng cố kiến thức mà còn rèn luyện bản lĩnh chính trị, phương pháp công tác, năng lực tổ chức chỉ huy và khả năng xử lý tình huống phức tạp.

Trong bối cảnh nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc đặt ra yêu cầu ngày càng cao, nhất là trước sự phát triển nhanh chóng của chiến tranh công nghệ cao và các thách thức an ninh phi truyền thống, việc gắn đào tạo với thực tiễn không chỉ là yêu cầu về phương pháp giáo dục mà còn là điều kiện quan trọng để hình thành đội ngũ cán bộ quân đội vừa có tri thức hiện đại, vừa có năng lực thực tiễn, đủ khả năng đáp ứng yêu cầu xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại trong giai đoạn mới.

3.2. Thảo luận

Việc vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về bồi dưỡng nhân tài trong các nhà trường quân đội hiện nay là yêu cầu cần thiết nhằm nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo và phát triển nguồn nhân lực quân sự chất lượng cao. Kết quả nghiên cứu cho thấy những quan điểm của Người về bồi dưỡng nhân tài vẫn giữ nguyên giá trị định hướng đối với công tác đào tạo cán bộ quân đội trong tình hình mới.

Tuy nhiên, để đạt hiệu quả thiết thực, cần kết hợp chặt chẽ giữa giáo dục phẩm chất chính trị, đạo đức với phát triển năng lực chuyên môn; đồng thời đẩy mạnh đổi mới giáo dục, đào tạo, nghiên cứu khoa học, chuyển đổi số và gắn quá trình bồi dưỡng nhân tài với thực tiễn huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu. Đây là những điều kiện quan trọng để phát huy giá trị tư tưởng Hồ Chí Minh về bồi dưỡng nhân tài trong các nhà

trường quân đội hiện nay.

4. Kết luận

Tư tưởng Hồ Chí Minh về bồi dưỡng nhân tài là hệ thống quan điểm sâu sắc về mục tiêu, chủ thể, nội dung và phương pháp bồi dưỡng nhân tài phục vụ sự nghiệp cách mạng. Những quan điểm đó không chỉ có giá trị lý luận mà còn là cơ sở quan trọng để Đảng, Nhà nước và Quân đội xây dựng chủ trương, chính sách phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao trong thời kỳ mới.

Đối với các trường sĩ quan trong quân đội, vận dụng đúng đắn tư tưởng Hồ Chí Minh về bồi dưỡng nhân tài có ý nghĩa quan trọng trong nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo, phát triển đội ngũ cán bộ quân đội có phẩm chất, năng lực và tư duy đổi mới sáng tạo, đáp ứng yêu cầu xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại và bảo vệ vững chắc Tổ quốc trong tình hình mới./.

Tài liệu tham khảo

Đảng Cộng sản Việt Nam. (2026). Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV. tập 1. Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật. tr. 147.

Hồ Chí Minh. (2011). Toàn tập. tập 4. Nxb. Chính trị Quốc gia Sự thật. tr. 114.

Hồ Chí Minh. (2011). Toàn tập. tập 5. Nxb. Chính trị Quốc gia Sự thật. tr. 274-313.

Hồ Chí Minh. (2011). Toàn tập. tập 9. Nxb. Chính trị Quốc gia Sự thật. tr. 244.

Hồ Chí Minh. (2011). Toàn tập. tập 12. Nxb. Chính trị Quốc gia Sự thật. tr. 269.

Hồ Chí Minh. (2011). Toàn tập. tập 15. Nxb. Chính trị Quốc gia Sự thật. tr. 612.